

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/48421,Archiwum-IPN-udostepnilo-kolejne-opisy-akt-w-publicznym-Inwentarzu-Archiwalnym.html>
02.03.2026, 16:16

Strona znajduje się w archiwum.

Archiwum IPN udostępniło kolejne opisy akt w publicznym Inwentarzu Archiwalnym

Data publikacji 08.03.2018

Instytut Pamięci Narodowej na stronie internetowej [Inwentarza Archiwalnego](#) opublikował kolejne 63 tysiące opisów akt ze swojego Archiwum. Inwentarz Archiwalny - dostępny w internecie od dn. 31 grudnia 2012 r. (a od 27 lutego 2017 r. w wersji obejmującej szerszy zakres informacji) - zawiera obecnie dane dotyczące ponad 1 mln 857 tysięcy jednostek archiwalnych.

Inwentarz uzupełniono przede wszystkim o kolejne opisy akt wytworzonych przez cywilne organy bezpieczeństwa państwa (ponad 34 tysiące nowych rekordów) - w tym pochodzących ze zlikwidowanego tzw. zbioru zastrzeżonego (ponad 6 tys.), cywilny wymiar sprawiedliwości (ponad 10 tysięcy nowych opisów), wojskowe organa bezpieczeństwa państwa (o 5 tys.), jednostki i administrację wojskową (ponad 2,5 tysiąca nowych opisów), Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich i jej terenowe ogniwa (ponad 1500 nowych rekordów), archiwa osobiste i kolekcje (ponad 1800 nowych opisów), instytucje penitencjarne (ponad 2,4 tysiąca nowych rekordów), wojskowy wymiar sprawiedliwości (ponad 1200 nowych opisów), władze okupacyjne i instytucje III Rzeszy Niemieckiej (przybyło 327 rekordów), wojska wewnętrzne (ponad 500 nowych rekordów), instytucje państwowe i organizacje społeczne (ponad 200 nowych opisów), dział *zbiory archiwalne* powiększył się o 660 nowych rekordów.

Wśród zamieszczanych w Inwentarzu rekordów - w dziale dokumentacji wytworzonej przez wojskowe organy bezpieczeństwa państwa - znalazły się opisy zmikrofilmowanych akt Szefostwa Wojskowej Służby Wewnętrznej (IPN BU 3426), pochodzących ze zidentyfikowanego w 2016 r. zbioru 281 szpul mikrofilmów z dokumentacji WSW (uprzednio - ze względu na charakter nośnika - uważanych za materiały filmowe). Rozpoznanie zbioru przyniosło wówczas ustalenie, że mikrofilmy te zawierają kopie znaczącej liczby (prawie 12 tysięcy) teczek

personalnych i ponadto ok. 1700 kart ewidencyjnych agentury Informacji Wojskowej i WSW, pochodzących sprzed 1974 r. Tylko około ośmiuset teczek z tej liczby zachowało się w oryginale i znajduje się obecnie w Archiwum IPN – pozostałe najwyraźniej zostały po zmikrofilmowaniu zniszczone. Należy zaznaczyć, że w kopiach mikrofilmowych zachowały się najważniejsze elementy dokumentacji teczek personalnych współpracowników WSW, tzn. dokumenty związane z procedurą werbunku, zobowiązania do współpracy, charakterystyki i dokumenty zawierające dane personalne – całość teczeki personalnej filmowano tylko w pojedynczych przypadkach. Teczki pracy – zawierające doniesienia współpracowników – nie zostały zmikrofilmowane (i zapewne zostały zniszczone). Zmikrofilmowane karty ewidencyjne dotyczą tych akt, które zostały zniszczone zanim w 1966 r. rozpoczęto proces mikrofilmowania. Według pierwszych szacunków, wspomniany zbiór zawiera jednak niemal kompletny – i tym samym unikalny – zespół dokumentacji agentury Informacji Wojskowej i Wojskowej Służby Wewnętrznej z lat 1943-1974. Oczywiście wspomniany zbiór nie zawiera kopii mikrofilmowych dokumentacji współpracy wszystkich byłych współpracowników WSW, co wynika nie tylko z okoliczności, iż nie sięga później niż 1974 r., ale także dlatego, że praca poważnej części agentury wojskowych organów bezpieczeństwa państwa była dokumentowana w sposób uproszczony – bez prowadzenia teczek, na specjalnych kartach ewidencyjnych, których kopie mikrofilmowe nie zachowały się w omawianym zidentyfikowanym zbiorze. Zbiór zawiera również pewną liczbę kopii mikrofilmowych dokumentacji kancelaryjnej Głównego Zarządu Informacji, Głównego Zarządu Politycznego LWP, Komitetu ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Szefostwa WSW, Zarządu Informacji Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Wojsk Ochrony Pogranicza.

Ogromny rozmiar zniszczeń dokonanych w l. 1989-1990 w archiwach Wojskowej Służby Wewnętrznej – sięgających 77% archiwaliów WSW i 84% archiwaliów Informacji Wojskowej – powodował, że dotąd dokumenty te uważano za nieodwracalnie utracone. Zidentyfikowanie wspomnianego zbioru, sama jego wielkość, a także jego dokonana już digitalizacja i postępujące przygotowanie do publikacji w Inwentarzu opisów znajdujących się w nim akt stanowi znaczącą zmianę – ze względu na możliwość wykorzystania odzyskanych danych w wielu obszarach kompetencji Instytutu Pamięi Narodowej (w tym przede wszystkim do postępowań lustracyjnych, prac badawczych i udostępniania archiwaliów).

Spośród pozostałych zbiorów dokumentów, których dotyczą obecnie publikowane w Inwentarzu opisy akt, uwagę zwracają m.in. zbiór akt Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie dotyczących śledztwa w sprawie morderstwa ks. Stefana Niedzielaka (IPN BU 3672) oraz akt Prokuratury Okręgowej w Warszawie dotyczących śledztwa w sprawie morderstwa ks. Stanisława Suchowolca (IPN BU 3673) – obaj duchowni zostali zamordowani w styczniu 1989 r. przez niewykrytych dotąd sprawców w okolicznościach wskazujących na to, że zginęli z powodów politycznych.

W Inwentarzu znalazły się również opisy akt sprawy sądowej, toczącej się przed Wojskowym Sądem Okręgowym w Warszawie, dotyczących prokuratorów z Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Gliwicach: Romana Trydulskiego, Janusza Broła, Witolda Konarzewskiego,

którzy zostali oskarżeni o pokierowanie współczesnym śledztwem w sprawie masakry górników w Kopalni „Wujek” 16 XII 1981 r. w taki sposób, by je umorzyć i tym samym zapewnić bezkarność sprawcom zbrodni (o tej sprawie można przeczytać m.in. w publikacji [Zbrodnie stanu wojennego – aspekty prawne](#), wydanej pod red. A. Dziuroka, Warszawa-Katowice 2017).

Wśród opublikowanych w Inwentarzu opisów j.a. znajdują się akta śledztwa prowadzonego przez b. Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie wobec osób represjonowanych z powodu podejrzania o działalność w opozycyjnym Ogólnopolskim Komitecie Oporu Rolników (działającego w podziemiu w l. 1982-1989, powołanego wobec zawieszenia w stanie wojennym, a następnie likwidacji przez władze komunistyczne NSZZ „Solidarność” Rolników Indywidualnych) – IPN BU 2968.

W Inwentarzu znalazły się również opisy rekordów ze zbioru tzw. książeczek pracy (Arbeitsbücher), wydanych przez okupacyjne władze niemieckie na terytoriach polskich włączonych do III Rzeszy, które znajdują się w części archiwum IPN pochodzącej ze zbiorów b. Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich (IPN GK 92).

Na uwagę zasługuje umieszczenie w Inwentarzu opisów dokumentacji przekazanej do Archiwum IPN przez darczyńców prywatnych w odpowiedzi na apel Instytutu – w ramach programu [„Archiwum Pełne Pamięci”](#) (są to m.in.: IPN BU 3686 - Zbiór: Jan Rudziński, IPN BU 1467/180 - Kolekcja: Mieczysław Kurek, IPN BU 1467/178 - Archiwum osobiste: Teresa Kadłuczka, IPN BU 1467/174 - Archiwum osobiste: Wojciech Kasprzak, IPN BU 1467/155 - Archiwum osobiste: Hanna Świniarska-Kuczyńska, IPN BU 1467/140 - Archiwum osobiste: Maria Brykczyńska, IPN BU 3579/1 - Kolekcja: Wojciech Trąbczyński, IPN BU 1467/146 - Archiwum osobiste: Elżbieta Dudzińska).

Opisy opublikowane w Inwentarzu zostały przygotowane w Archiwum IPN w Warszawie oraz w Oddziałowych Archiwach IPN w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Wrocławiu i w Delegaturach IPN w Bydgoszczy, Kielcach, Olsztynie i Radomiu.

Kolejną transzę opisów j.a. pion archiwalny planuje opublikować pod koniec czerwca 2018 r.